

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

MORSKI INSTYTUT RYBACKI
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
16

RYNEK RYB

stan i perspektywy

ISSN 1732-5889

ANALIZY RYNKOWE

PAŹDZIERNIK 2011

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– **PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Polityka rybacka i regulacje rynku ryb – *E. Kuzebski, B. Pieńkowska*
- III. Światowy rynek ryb i owoców morza – *M. Rakowski, M. Janusz*
- IV. Krajowa produkcja ryb i owoców morza
  1. Rybołówstwo morskie – *E. Kuzebski*
  2. Rybactwo śródlądowe – *J. Seremak-Bulge*
- V. Popyt na ryby i owoce morza
  1. Przetwórstwo – *S. Szostak, J. Drożdż*
  2. Spożycie ryb – *B. Pieńkowska, K. Hryszko*
- VI. Handel zagraniczny rybami i owocami morza oraz ich przetworami – *K. Hryszko*
- VII. Ceny ryb i przetworów rybnych – *J. Seremak-Bulge, S. Szostak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66
oraz
w Zakładzie Ekonomiki Rybackiej MIR-PIB
Kołłątaja 1, 81-332 Gdynia
Kierownik Zakładu – dr Emil Kuzebski, tel.: (58) 73-56-118

AUTORZY:

mgr inż. Krzysztof Hryszko
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 50-54-718

dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge,
prof. nadzw. IERiGŻ-PIB
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 50-54-666

dr Emil Kuzebski
• MIR-PIB • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-118

dr Barbara Pieńkowska
• MIR-PIB • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-115

mgr Marcin Rakowski
• MIR-PIB • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-119

mgr Stanisław Szostak
• MIR-PIB • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-120

mgr Jadwiga Drożdż
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 50-54-770

mgr Małgorzata Janusz
• MIR-PIB • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-112

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 04.10.2011 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w kwietniu 2012 r.

REASUMPCJA

Podaż ryb, przetworów rybnych i owoców morza na rynek krajowy, według ostatecznych danych, wyniosła w 2010 r. 502,5 tys. ton i była prawie taka sama jak przed rokiem. Duży spadek połowów własnych został uzupełniony przez import, przy stabilnym poziomie eksportu. Szacuje się, że dostawy rynkowe w 2011 r. będą o ok. 5% mniejsze niż rok wcześniej i wyniosą ok. 483 tys. ton. Na spadek połowów krajowych wpłynęła przede wszystkim ograniczenie wyładunków z łowisk dalekomorskich, przy wzroście podaży ryb z połowów bałtyckich i śródlądowych. Niższe połowy skutkować będą spadkiem eksportu, a wysokie ceny ryb importowanych wpłyną na ograniczenie spożycia i w konsekwencji przywozu ryb do kraju.

Połowy ryb na Bałtyku mogą się zwiększyć w 2011 r. o ok. 3,5% i wynieść 114 tys. ton, a decydujący wpływ na zmiany wielkości wyładunków poszczególnych gatunków ryb będą miały obowiązujące limity połowowe i ich podział pomiędzy poszczególne jednostki oraz stan zasobów ryb pelagicznych. W konsekwencji, w połowy dorszy zaangażowane są ostatnie statki z rotacyjnego systemu pozwoleń (1/3 ogólnej liczby jednostek), natomiast dla rybaków poławiających szproty, jest to pierwszy rok budowy tzw. bazy historycznej na podstawie której ustalane będą przyszłe limity. W I półroczu 2011 r. wyraźnie poprawiła się opłacalność i wydajność połowowa, a wykorzystanie dostępnych kwot połowowych może zwiększyć się w całym roku do 80% wobec 60% w 2010 r. O ponad 20% obniżą się prawdopodobnie połowy dalekomorskie na skutek redukcji kwoty połowowej ostroboków. Na niskim poziomie ustabilizuje się natomiast produkcja i połowy ryb słodkowodnych. W sumie połowy krajowe mogą się zmniejszyć w 2011 r. o ok. 4% do 208 tys. ton.

Spożycie ryb, przetworów rybnych i owoców morza utrzymało się w 2010 r. na poziomie roku poprzedniego i wyniosło 13,15 kg/mieszkańca, przy znacznych zmianach w konsumpcji poszczególnych gatunków

ryb. Wzrost konsumpcji dotyczył owoców morza, wyraźnie zmniejszyła się konsumpcja ryb słodkowodnych, przy niezmiennym spożyciu ryb morskich. Dane bilansowe za I półrocze 2011 r. wskazują na ok. 5% spadek popytu krajowego i w całym roku konsumpcja może wynieść ok. 12,40 kg/mieszkańca. Potwierdzają to wyniki badań budżetów gospodarstw domowych, według których spożycie ograniczono w I półroczu 2011 r. o 2,6%. Mniejsza była przede wszystkim konsumpcja ryb nieprzetworzonych morskich i słodkowodnych oraz ryb solonych, przy wzroście popytu na przetwory rybne.

Handel zagraniczny rybami, przetworami rybnymi i owocami morza w 2011 r. determinowany jest głównie przez wysokie ceny transakcyjne. W konsekwencji, mimo spadku obrotów w ujęciu ilościowym rośnie wartość handlu i ponownie przekroczy, zarówno w eksporcie jak i imporcie, poziom 1 mld EUR. Pogarsza się jednak opłacalność handlu, gdyż dynamika wzrost cen zakupu surowców w imporcie jest wyższa od cen uzyskiwanych za produkty finalne w eksporcie. Sytuacja ta powinna się jednak poprawiać w drugiej połowie roku, zwłaszcza pod wpływem znacznej deprecjacji złotego.

Wolumen przetwórstwa ryb w kraju zwiększył się w 2010 r. o 4% do 370 tys. ton, a jego wartość o 16% do 6,1 mld zł. Spadek produkcji odnotowano tylko w przypadku marynat, przy wzroście przetwórstwa pozos-

tałych grup produktów, w tym najbardziej ryb wędzonych oraz konserw i prezerw. Wstępne wyniki z dużych zakładów przetwórstwa rybnego wskazują na kontynuację trendu wzrostowego sektora w 2011 r., przy pogarszających się jednak wynikach ekonomicznych pod wpływem rosnących kosztów produkcji, głównie surowców. Mimo wzrostu przychodów ze sprzedaży o 18%, zysk netto branży obniżył się kilkakrotnie i wyniósł w I półroczu 2011 r. zaledwie 11,4 mln zł, wobec ponad 80 mln zł w analogicznym okresie roku poprzedniego. Ponad 1/3 firm nie generowała zysku, wobec 16% w roku poprzednim. Zwiększył się udział eksportu bezpośredniego w przychodach sektora i przekroczył 60%.

Pogorszenie sytuacji ekonomicznej przetwórstwa wynikało z różnego tempa wzrostu cen w kolejnych ogniwach rynku. W okresie ośmiu miesięcy wzrosły ceny na wszystkich poziomach, z wyjątkiem zbytu, gdzie praktycznie nie uległy zmianie. W sierpniu 2011 r., w stosunku do grudnia roku poprzedniego, ceny detaliczne ryb, przetworów rybnych i owoców morza wzrosły średnio o 5,2%, w tym najbardziej ryb solonych – o 8,3% oraz ryb wędzonych – o 7,1%. Wzrost ten znacznie przekraczał poziom inflacji i wzrost cen żywności ogółem, jednak w porównaniu z podstawowym substytutem – mięsem, ryby relatywnie staniały. Średnie ceny mięsa wzrosły bowiem w tym czasie o 7,0%, w tym drobiu aż o 19%.

Bilans ryb i owoców morza w Polsce (tys. ton masy żywej ryb)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011 S
Połowy morskie	126,0	212,1	170,8	162,0
w tym bałtyckie	94,5	131,4	110,1	114,0
dalekomorskie	31,5	80,7	60,7	48,0
Połowy słodkowodne i akwakultura	53,2	52,0	45,5	46,0
Razem połowy krajowe	179,2	264,1	216,3	208,0
Import	775,2	731,6	778,3	740,0
Eksport	387,9	493,9	492,1	465,0
Podaż ryb konsumpcyjnych na rynek krajowy	566,5	501,8	502,5	483,0

S – szacunek

Źródło: Dane MIR-PIB oraz szacunek IERiGŻ-PIB na podstawie danych IRS.

SUMMARY

The supply of fish, fish products and seafood to the domestic market, according to the final data, amounted to 502.5 thousand tonnes in 2010 and was almost identical as in the previous year. The large decrease of own fishing rate was compensated by imports, with a stable exports level. It is estimated that market supplies in 2011 will be approximately 5% lower than in the previous year and will amount to 483 thousand tonnes. The main factor influencing the decrease of domestic fishing rate will be the limitation of landing from deep-sea fisheries, with an increase in the supply of fish from Baltic and midland fishing. Lower fishing rates will result in a decrease of exports, while high prices of imported fish will result in lower fish consumption and, consequently, lower fish imports.

Fishing in the Baltic Sea may increase in 2011 by ca. 3.5% and amount to 114 thousand tonnes, and among the decisive factors causing changes of fish landing rates for respective fish species will be the currently effective fishing limits and their division between respective units, and the state of pelagic fish resources. As a consequence, cod fishing involved the last ships from the rotation system of permits (1/3 of the total number of ships), whilst for sprat catchers it was the first year of the construction of the so-called historic base, which will define the future limits. In the 1st half of 2011 the profitability and efficiency of fishing improved significantly, while the use of available fishing quotas may increase through the whole year to 80% compared to 60% in 2010. Deep-sea fishing will probably decrease by 20% due to the decrease of Atlantic horse mackerel fishing quota. The production and fishing rate of freshwater fish will stabilise at a fairly low level. In general, domestic fishing rates may decrease in 2011 by ca. 4% to 208 thousand tonnes.

The consumption of fish, fish products and seafood in 2010 was maintained at the same level as in the previous year and amounted to 13.15 kg per capita, with significant changes in various fish species consumption. The increase of consumption involved

seafood, freshwater fish consumption substantially decreased, and the consumption of sea fish remained unchanged. Balance data for the first half of 2011 indicate 5% decrease of domestic demand, and in the whole year the consumption may amount to 12.40 kg per capita. This is confirmed by the results of household budget surveys, according to which the consumption was reduced in the 1st half of 2011 by 2.6%. Major decrease occurred mainly in the context of unprocessed sea and freshwater fish, and salted fish, whereas fish products demand increased.

Foreign trade in fish, fish products and seafood in 2011 is mainly determined by high transaction prices. Consequently, despite the quantitative decrease of trade its value is increasing and will again exceed, both in imports and exports, EUR 1 billion. However, the profitability of trade is getting worse, as the dynamics of raw materials' purchase price growth in imports is higher than the prices of final products in exports. This situation should improve in the second half of this year, especially considering the substantial depreciation of Polish zloty.

The domestic volume of fish processing in 2010 increased by 4% to 370 thousand tonnes, and its value - by 16%, to PLN 6.1 billion. The only decrease in production was recorded for marinades, with a growth in processing of other product groups, including especially smoked fish, tinned

fish and fish preserves. Initial results from large fish processing plants indicate the continuation of the growing trend of the sector in 2011, together with declining economic results influenced by the growing production costs, mainly of raw materials. Despite the growth of revenues from sales by 18%, the net profit decreased several times and in the 1st half of 2011 amounted to nearly PLN 11.4 million, compared to PLN 80 million in the corresponding period of the previous year. Over 1/3 of companies did not generate any profit, compared to 16% in the previous year. The participation of direct exports in the sector's revenue increased and exceeded 60%.

The worsening of the economic situation of processing industry resulted from the diverse rate of price growth in particular segments of the market. Within the subsequent 8 months the prices increased at all levels, apart from the sales, where they remained at an almost the same level. In August 2011, compared to December of the previous year, the retail prices of fish, fish products and seafood increased on average by 5.2%, including the highest growth for salted fish (by 8.3%) and smoked fish (by 7.1%). This growth considerably exceeded the inflation rate and total food price growth, however, compared to the basic substitute - meat, fish prices were relatively lower. The average meat prices increased at the same time by 7.0%, including the 19% price growth of poultry.

Fish/seafoods balance in Poland (thousand tonnes of fish live weight)

Specification	2008	2009	2010	2011 E
Sea catches	126,0	212,1	170,8	162,0
of which Baltic Sea catches	94,5	131,4	110,1	114,0
deep-sea catches	31,5	80,7	60,7	48,0
Freshwater catches and aquaculture	53,2	52,0	45,5	46,0
Total domestic catches	179,2	264,1	216,3	208,0
Imports	775,2	731,6	778,3	740,0
Exports	387,9	493,9	492,1	465,0
Supply of consumption fish for the domestic market	566,5	501,8	502,5	483,0

E - estimate

Source: MIR-PIB (Sea Fisheries Institute-National Research Institute) data and estimate by IERiGŻ-PIB (Institute of Agricultural and Food Economics-National Research Institute) based on IRS (Inland Fisheries Institute) data.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukażą się:

1. Rynek zbóż (41) • październik 2011,
2. Rynek ziemniaka (38) • październik 2011,
3. Rynek rzepaku (40) • październik 2011,
4. Rynek drobiu i jaj (40) • listopad 2011,
5. Rynek owoców i warzyw (39) • listopad 2011,
6. Popyt na żywność (13) • marzec 2012,
7. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (39) • marzec 2012,
8. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (35) • marzec 2012,
9. Rynek pasz (31) • kwiecień 2012,
10. Rynek mleka (42) • kwiecień 2012,
11. Rynek ryb (16) • kwiecień 2012,
12. Rynek zbóż (42) • maj 2012,
13. Rynek drobiu i jaj (41) • maj 2012,
14. Rynek mięsa (42) • maj 2012.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2011 roku wynosi 42 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 50-54-685, faks: 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>